

ἐπρόξενησεν ἔπειτα μεγάλην ἐνέργειαν εἰς ὅλας τὰς βανάτους καὶ ἐπιτηδεύματα, ἐξωογόνησε τὰ πάντα, καὶ ἐνέπνευσε τὸσον ζῆλον καὶ προθυμίαν, ὥστε νὰ γίνωσι τὰ μέγιστα ἐπιχειρήματα. Τότε καὶ ἡ Ἀνξιατικὴ Ἐταιρεία ἔφθασε (κατὰ τὰ ὑπομνήματα τῆς Δαλβεργίης) εἰς ἐκείνην τὴν καλὴν κατάστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν τὴν ἴδομεν κατὰ πρώτην φοράν· διότι διὰ κοινῆς συνεργείας κατιόρθωσε νὰ ἐνωθῆ εἰς ἓν σῶμα πρὸς τὸ κοινὸν ὄφελος.

27.

Κάρολος ὁ πέμπτος ἔτει 1520: ἐκληρονόμησε τὰ Βελγικόν. Ὁ σκοπὸς τῆς ἤτο νὰ εἰσάξῃ τὸ ἐμπόριον εἰς τὰς ἐπαρχίας αὐτῆς τῆς ἐπικρατείας. Πρὸς τῆτο τὸ τέλος ἠνώθη πρὸς ἀφανισμόν τῶν τῆς Ἀνξιατικῆς Ἐταιρείας πόλεων μετὰ τῆς βασιλεῖς τῆς Δανίας, καὶ μετὰ ἄλλας ἠγεμόνας (α), τῶν ἐποίων αἱ πόλεις ἀνήκον εἰς αὐτὸν τὸν Ἀνξιατικὸν δεσμόν. Αὐτοὶ οἱ βασιλεῖς εἶχαν κατὰ νῦν πρὸ πολλῆ νὰ σμικρύνωσι τὰ ὅρια τῆς δεσμῆ· διὰ τῆτο ἕκαστος ἀλληλοδιαδόχως ἀπέσπασε τῆς ὑπηκόους τῆς ἀπ' αὐτῆ. Ἡ Σηκία περιόρισε τὴν δεθεῖσαν ἐλευθερίαν εἰς τὰς πόλεις τῆς τὰς ἀνηκόους εἰς τὸν ῥηθέντα δεσμόν. Εἰς τὴν Βρεττανίαν ἐσηκώθη ὀλοτελῶς ἐπὶ τῆς βασιλίσσης Μαρίας. (β) Εἰς τὴν

(α) Robertsons Geschichte Kaiser Carl V.

(β) Willebrands Hansische Chronik.

Πρωσσίαν ἔχασεν ἡ Ἀνζιατικὴ Ἐταιρεία τὸν πρῶτόν της προσάτην, τὸν Γερμανικὸν λέγω προεσῶτα τῆ τάγματός της, καὶ εἰς τὴν Ῥωσσίαν ἐσμικρύνθη ὄχι ὀλιγώτερον. Ἐξ αἰτίας αὐτῶν τῶν μεταβολῶν ἔλαβε τὸ Βελγικὸν ἄλλην μορφήν. Τὸ ἐμπόριον ἠνθίσθη καλήτερα, διότι ἐσυνάχθησαν ἐκεῖ χάριν τῆς ἐλευθερίας ἀναρίθμητοι ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι ἔχαιρον ἐντάμα διὰ τὴν ὁποίαν εὖρον εὐκαιρίαν νὰ πορίζωνται πλεσιοπαρόχως τὰ πρὸς ζωάρκειάν των διὰ τῆς φιλοπονίας των. Ἀφ' ἧς ὅμως ἡ Φλανδρία καὶ Βραβαντία κατὰ τὸ 1301 ἔτος ἔχασαν τὴν τότε δοθεῖσαν εἰς αὐτὰς ἐλευθερίαν νὰ πραγματεύωνται, καὶ ἐπομένως ἐσερήθησαν τῶν ἀναγκαιοτάτων κατοίκων, οἱ ὅποιοι συνεισέφερον τὰ ἐργασήρια εἰς τὴν Οὐμανδίαν, καὶ Ἀγγλίαν, ἀπεσάτησαν ἑπτὰ ἑπαρχίαι ἐναντίον τῆ δευτέρου Φιλίππου βασιλέως τῆς Ἰσπανίας, καὶ ἐκήρυξαν τὴς Ἰσπανὸς, ὡς ἐχθρὸς τῆς πατρίδος, καὶ τῆς ἐλευθερίας. Ὅθεν ἔγειναν τὰ συμβόλαιά των ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας εἰς τὸ Οὐτραϊεκτον (α) ἔτει 1579. Ἡ Οὐμανδία, ἡ Ζελανδία (β), ἡ Γκελδρία (γ), ἡ Φρισία (δ), τὸ Οὐτραϊεκτον, ἡ Τρανσισαλλανία (ε), καὶ ἡ Γρονίγγα (ς) ἠνώθησαν διὰ νὰ ὑπερασπίσωσι τὴν ἰδίαν των ἐλευθερίαν, καὶ τὴν ἐλευθερίαν τῆς πραγματείας των, καὶ ἀπελευθε-

---

(α) Utrecht. (β) Seeland. (γ) Geldern. (δ) Friesland. (ς) Oberissel. (ς) Gröningen.

ρώθησαν ὀλότρελα ἀπὸ τὴν ὑποταγὴν τῆς Ἰσπανίας. Ἐντεῦθεν προῆλθεν ἡ Δημοκρατία τῆς Οὐλανδίας, ἣτις φέρει καὶ τὸ ὄνομα τῶν ἑπτὰ ἡνωμένων ἐπαρχιῶν (Provinces unies).

28.

Ἐν τούτῳ ἡ Ἰσπανία ἠγωνίζετο μὲν ὅλας τῆς τὰς δυνάμεις καὶ καθαιρέσει τὸ ἀνεξάρτητον ταύτης τῆς νέας πολιτείας, πλὴν ἐβιάσθη πάλιν καὶ μεταχειρισθῆ τὴν δυνάμιν της ἄλλῃ, διὰ καὶ ἀπαντήσῃ τὴν ἐπαπειλημένην ἐπικίνδυνον ἐπαγνάσασιν. Ἡ Ἄντερπία (α) δὲν ἤθελε πλέον καὶ γνωρίζῃ κυρίαν της τὴν Ἰσπανίαν. Αὕτη ἡ πόλις ἦτο τότε σχεδὸν τὸ κέντρον τῆς Εὐρωπαϊκῆς ἐμπορίας· εἰς αὐτὴν μετεκόμιζον, οἱ μὲν Ἰταλοὶ τὰ πολλὰ εὐπρόσδεκτα ὑφάσματα τῶν, οἱ δὲ Ἰσπανοὶ καὶ Πορτογάλλοι παντὸς εἴδους φορτία τῶν ἀνατολικῶν καὶ δυτικῶν Ἰνδιῶν. Οἱ Ἀγγλοὶ ἐσύσῃσαν ἐκεῖ μεγάλην τινὰ ἀποθήκην τῶν φορτίων των, καὶ αἱ πόλεις τῆς Ἀνζιατικῆς ἐταιρείας μετέφεραν ἐκεῖ τὴν ἰδικήν των ἀπὸ τὴν Βρύγην. Ἐκτὸς τούτων τὰ σχίσματα τῶν Ἐκκλησιῶν, τὰ ὅποια ἐξεφύτρωσαν κατὰ τέτοις τῆς χρόνους εἰς τὴν Γερμανίαν, Γαλλίαν, καὶ ἄλλα βασίλεια, ἐβίασαν πολλὰς ἀνθρώπους καὶ καταφύγωσιν εἰς ταύτην τὴν πόλιν.

(α) Antwerpen.

Ἐν ᾧ λοιπὸν ἡ Ἀνтверπία ἔγεινε τὸ κατασκήνωμα διακοσίων χιλιάδων οἰκογενειῶν, καὶ ἐπέκεινα, οἱ Ἰσπανοὶ ἐν τῷ ἔσπῳ ἤλθον, τὴν ἐπολιόρησαν, τὴν ἐκυρίευσαν μὲ τὸ σπαθί εἰς τὸ χέρι, λεηλατῶντες αὐτὴν τρεῖς ἡμέρας· ἔκλεισαν ἔπειτα τὸν ποταμὸν Ταβούδαν (α) μὲ σκοπὸν νὰ εἰσάξωσι τὸ ἐμπόριον εἰς τὴν Φλανδρίαν. Τῆτο τὸ συμβᾶν ὠφέλησε παρευθὺς τῆς Οὐλανδῆς, διότι ἔκτοτε ἐμπόρευν νὰ ψαρεύωσι πάλιν καὶ νὰ ἐξάγωσιν ἀπὸ τὸν τόπον τῶν τὰ πανικὰ, τὰ βαμβακερὰ, καὶ τὰ μεταξωτὰ τῶν ἐργαστηρίων τῶν.

29.

Μήτε ὁ ἠρωϊσμὸς τῶν ἡγεμόνων τῆς Οὐρανίας (β) μήτε τὸ ἐξ ἐνδείας ἐπιχειρισθὲν ἐμπόριον ἦσαν ἱκανὰ νὰ φθάσωσι, τὸν ὁποῖον βαθμὸν τῆς λαμπρότητος ἔφθασαν ἔπειτα αἱ ῥηθεῖσαι ἑπτὰ ἐπαρχίαι. Πρὸς τῆτο ἀναγκαῖον ἦτο νὰ συμπέσωσι πολλὰ παράδοξα περιστατικὰ, καὶ εἰς αὐτὰ προσθετέον καὶ τὴν ἐφεύρεσιν τῆς ναυτικῆς πυξίδος, ἣτις ἀποδίδεται ἀφ' ὅλης πρὸς τινὰ Νεαπολίτην ὀνόματι Φλάβιον Ἰωαννὸν (Giöja) ἐξ Ἀμάλφιδος, ὁ ὁποῖος ἤκμασεν εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς δεκάτης τετάρτης ἑκατονταετηρίδος. Πλὴν αἱ μαρτυρίαι, τὰς ὁποίας ἐπιφέρουσιν εἰς αὐτὴν τὴν ἀξιόλογον ἐφεύρεσιν, εἶναι ὅλαι ἀπὸ τὴν δεκάτην πέμ-

(α) Schelde, (β) Oranien.

πτην ἑκατονταετηρίδα (α). Ο' Πλίνιος ὁμιλεῖ μόνον περὶ τῆς ἑλκυσικῆς δυνάμεως τῆς μαγνήτιδος· τέτα δὲ ἢ πάντα παράδοξος ιδιότης νὰ κινῆται κατὰ τὸν Ἀρκτικὸν Πόλον ἦτο ἄγνωστος καὶ εἰς αὐτὸν, καὶ εἰς τὰς μεταγενεστέρας τε. Οἱ ἀρχαῖοι ἔπλεον κατὰ τὰ ἴχνη τῶν ἀσέρων, καὶ ἔπρεπε πάντοτε νὰ ἔχωσι πρὸ ὀφθαλμῶν τὰ παραθαλάσσια· διὰ τῆτο αἱ θαλασσοπορεῖαι τῶν ἦσαν πολλὰ ἀργαὶ καὶ ἐπίπονοι. Μετὰ τὴν εἰσῆλθον τῆς ναυτικῆς πυξίδος ἔπλεον ἤδη διὰ μέσση τῶν θαλασσῶν, διώρθωσαν τὴν ναυπηγίαν, ἐσύνθεσαν ὀρθὰς θαλασσογραφικὰς πίνακας, καὶ προσδιώρισαν τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος ὅλων τῶν γνωσῶν αἰγιαλῶν.

Κατὰ τὴν δεκάτην· τρίτην ἑκατονταετηρίδα εἰσῆλθον ἀπὸ τῆς ἐκ Γαλλίας ἀποδιωχθέντας Ἰουδαίους αἱ συναλλαγματικαὶ (β), αἱ ὁποῖαι προξενῶσι μεγάλην εὐκολίαν εἰς τὸ ἐμπόριον.

30.

Ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἰωάννου τῆ πρώτου τῆ ἐπονομαζομένης νόθου ἔχοντες οἱ Πορτογάλλοι στρατηγόν

(α) Guyot de Provence.

Bergerons traité de la navigation.

Jac. de Vitry, Histor. Hierosol. c. 89.

Vincenz Beauvais. Specul. Doctrin. L. I.

Brunettus Latinus, ἐν τῷ ἑαυτοῦ Tresor.

Falconett. Hist. de l'academ. des inscri. T. VIII.

(β) Cambiale.

συσῆση μεγαλύτερον ἐμπόριον· ὁ φθόνος ὅμως τῶν
 Ἀράβων τὸν ἐβίασε νὰ φύγη ἐκείθεν ἀπρακτος, καὶ
 ν' ἀφήσῃ εἰς τὸν διάδοχόν τε Ἀλβαρέζον Καπριά-
 λην τὴν ἐκτέλεσιν τοιούτων τιμῶν ἔργων. Ἐν ἔτει
 1504 ἐσάληθῃ εἰς αὐτὸς τὸς τόπους εἰς πολε-
 μικῶν καραβίων ἰσχυρὰ κατωπλισμένων, καὶ ὀλίγω
 ὕπερον ἄλλος· ὁ δὲ Ἀλμαΐδας ἀνηγορεύθη ὑπο-
 βασιλεὺς τῶν ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν, καὶ ἔλαβε τὴν
 πληρεξουσιότητα νὰ κάμνῃ συνθήματα μετὰ βασιλεῖς,
 νὰ τὸς κατασαίνῃ ὑποτελεῖς τε, καὶ νὰ κτίζῃ φρούρια εἰς
 ὅλους τὸς τόπους, ὅπως ἤθελε τὸν φανῆ εὐλογον. Διά-
 δοχος δὲ τούτων ἔγεινεν ἔτει 1511 ὁ Ἀλβυκέρκιος,
 ὅστις ἐπολέμησε πολλάκις τὸς Ἀράβους, ἐκυρίευσε τὴν
 Γόαν, καὶ τὸ βασίλειον τῆς Μαλάκῃς. Ἐτει 1514
 ὑπέταξαν οἱ Πορτογάλλοι τὴν νῆσον Ὀρμυς τὴν κα-
 τὰ τὸν Περσικὸν Κόλπον, ὅθεν ἔπεσεν ἐπομένως εἰς
 τὴν ἐξουσίαν των καὶ ὅλο τὸ ἐμπόριον τῆς Περσίας,
 ἡ δὲ Λισβόνα ἔγεινεν ἀποθήκη πάντων τῶν ἀρω-
 μάτων.

31.

Οἱ Φοίνικες εἶχαν φθάσει εἰς τὰς ἀνατολικὰς καὶ
 δυτικὰς Ἰνδίας σχεδὸν δύο χιλιάδας χρόνους πρὸ
 τῆς εὐρέσεως τῶν νεωτέρων Ἰνδιῶν, ἢ ῥιφθέντες ἐ-
 κεί ἀπ' αἴτνος ὀρμητικῆς τρικυμίας, ἢ πλεύσαντες
 ἐκεῖ, καθ' ὃν καιρὸν οἱ ἄνεμοι ἔπνεον ἐξ ἀνατολῶν,
 καὶ πάλιν ἐπιστρέψαντες διὰ τῆς περιδρόμῃ τῶν ἀνέ-
 μων· ἐπειδὴ δὲ εἰς ταύτας τὰς θαλασσοπορίας,

τὰς ὁποίας ἐπεχείρισαν οἱ Φοίνικες χωρὶς ναυτικῆς
 πυξίδος, δὲν δίδωσι πίσιν πολλοὶ, καὶ πρὸς τέτοις
 αὐταὶ δὲν ἔφεραν κἂν ἔν ὄφελος, διὰ τῆτο ἀπαιτεῖ
 ἢ συνέχεια τῆς ἰσορίας νὰ συνάψωμεν τὴν διήγησιν
 τῶν προηγμένων εὐρέσεων μὲ τὴν διήγησιν ἐκεί-
 νων, τὰς ὁποίας ἔκαμαν οἱ Ἰσπανοί. Χριστόφορος ὁ
 Κολόμβος περίφημός τις ναύτης ἠθέλησε κατ' ἀρχάς,
 ὡς Γένος, νὰ ὑπατάξῃ εἰς τὴν πατρίδα τῆς
 ὁποίας τόπος μὲ μεγίστην ἀγχίνοϊαν ἀπέδειξεν, ὅτι
 θέλει ἀνακαλύψει εἰς ἄγνωσόν τι ἄχρι τῆδε μέρος
 τῆς κόσμου. Ἡ Γέννα δὲν ἀπεδέχθη τῆς λόγου τῆς (α)
 ὅθεν ὑπεχέθη τὰ αὐτὰ εἰς τὸν βασιλέα τῆς Πορτο-
 γαλλίας Ἀλφόνσον τὸν δ', καὶ τὸν βασιλέα τῆς
 Ἀγγλίας Ἐρρίκον ζ', ἀλλὰ ματαίως· τέλος ὁ-
 μως ἐπέτυχε τῆ σκοπῆ τῆς εἰς τὴν αὐλὴν τῆς Ἰσπα-
 νίας· ὅθεν καὶ Φερδινάνδος ὁ ε', καὶ Ἰσαβέλλα ἡ σύ-
 ζυγός τῆς ἀποδεχθέντες τὸ πρόβλημά τῆς ἐνεπισεύθη-
 σαν εἰς αὐτὸν ἔτει 1492 τρία καράβια, διὰ τῶν
 ὁποίων εὔρε πολλὰς μὲν καὶ ἄλλας νήσους, κατ' ἐξο-
 χὴν ὅμως τὰς νήσους Ληκαίδας· μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν
 τῆς τὸν ἀνύψωσεν ὁ βασιλεὺς εἰς τῶν εὐγενῶν τὴν
 τάξιν, τὸν διώρισεν ναυαρχόν τινος μεγαλητέρου σό-
 λου, διὰ τῆτο καὶ αὐθὺς ἀποπλεύσας εὔρηκε τὰς νή-
 σους ἅγιον Δομίνικον, τὴν Ἰαμαϊκὴν, καὶ ἄλλας πολ-

(α) Robertsons Geschichte von America.

λῆς τόπος. Εἶναι πιθανόν, ὅτι ὁ Κολόμβος εἰς αὐ-
 τὴν τὴν Θαλασσοπορίαν εἶχεν ὄδηγόν γεωγραφικὴν
 τινὰ σφαῖραν, τὴν ὁποίαν κατεσκεύασε Μαρτί-
 νός τις Βοεχάμιος ἀπὸ Νοριβέργης, καὶ ἐπάνω τῆς
 ὁποίας ἐφαίνετο ἐγκεχαραγμένον ἐν τεταρτμύ-
 ριον τῆς γῆς πρὸς δυσμὰς, καὶ τὴν ὁποίαν ἄχρι
 τῆς δε εἰς τὴν Νοριβέργαν φυλάττεσιν οἱ μεταγενέ-
 σεροι τῆς ῥηθέντος Μαρτίνου πρὸς αἰωνίαν μνήμην τε.
 Ἐτεὶ δὲ 1497 ἐπλευσεν Ἀμερικὸς τις (ἐξ ἧ καὶ ὠνο-
 μασθῆ γενικῶς ὁ νέος κόσμος Ἀμερικὴ) Βεσπέτιος
 τὸ ὄνομα ἐκ πατρίδος Φλωρεντίας πρὸς τὰ παραθα-
 λάσσια τῆς ξηρᾶς ἕως εἰς τὸν Μεξικὸν κόλπον.
 Μετὰ ἓνα χρόνον, ἀπὸ ἔκαμε τὸν περίπλυν τῆτον,
 ὑπῆγεν ἐκ δευτέρου μετ' ἑξ καράβια εἰς τὰς νήσους
 τῶν Ἀντίλλων, καὶ εἰς τὰ παράλια τῆς Γουιάνας καὶ
 τῆς Βενεζούλας, ἐπειδὴ ὅμως ἔλαβε πολὺ μικρο-
 τέρας ἀνταμοιβὰς διὰ τὴς κόπης τε, τῶν ὧσων ἤλπι-
 ζεν, εἰσέβη εἰς τὴν αὐλὴν τῆ βασιλέως τῆς Πορ-
 τγαλίας, καὶ ἔφερεν εἰς τὴν ὑποταγὴν αὐτῆ τὴν
 Βρασιλίαν. Ἐκ μέρους τῶν Πορτογάλων συνέβη
 ἔτει 1519 ἡ αὐτὴ μεταβολή· διότι ὁ Φερδινάνδος
 Μαγγελάν ἠνοιξε νέαν τινὰ ὁδὸν πρὸς τὴς Σίνας καὶ
 Ἰαπωνίαν, καὶ ἐπιτρέφων εἰς τὴν πατρίδα τε ἐζή-
 τησε διὰ τῆτο προσθήκην τῆ μισθῆ τε, ἐπειδὴ ὅ-
 μως καὶ δὲν εἰσηκίσθη, ἀφῆκε τὴν Πορτογαλ-
 λίαν, καὶ μετέβη εἰς τὴν Ἰσπανίαν. Ἐκείθεν πλεῖ-
 σας διὰ τῆ σενη τῆ ἐπικληθέντος Μαγγελάν, ἔφθα-

θεν εἰς τὴν εἰρηγικὴν θάλασσαν, καὶ εἰς τὰς Μολ-
 ληκτικὰς νήσους· τρικυμῖα ἔρριψε τὸ καράβι τε εἰς
 τὰς Φιλιππικὰς νήσους, ὅπως οἱ ἐγκάτοικοι τῆς Μα-
 τάνης (α) ἔτει 1524 ἐφόνευσαν καὶ αὐτὸν, καὶ πολ-
 λὰς ἄλλας τῶν ἐπισημοτέρων ἀξιωματικῶν τε μετὰ
 τινὰ ἀτυχῆ μάχην. Τὸ τοῖστο συμβεβηκὸς δὲν ἐμ-
 πόδισε τὴν Ἰσπανίαν τῆ γὰ παραιτηθῆ ἀπὸ τοῦ ἐπι-
 χείρημάτης. Τῆστο τὸ παρετήρησαν οἱ Πορτογάλ-
 λοι, τὲς ὅπως πολὺ περισσότερον ἐμελλεν ἢ ἀπό-
 κτησις τῶν Μολληκτικῶν νήσων, ἔθεν, παρὰ γὰ ἀφε-
 θῶσιν εἰς τὴν δι' αὐτὰς ἀμφίβολον ἔκβασιν τῆ πο-
 λέμῃ, ἔδωκαν εἰς τὸν βασιλέα τῆς Ἰσπανίας τρια-
 κοσίας πεντήκοντα χιλιάδας Δεκάτων, καὶ ἔτω
 τὰς ἔλαβον (β).

32.

• Ἐτει 1368 : δύο Γαλλικὰ πλοῖα τῆς Νορμαν-
 δίας ἀπὸ τῆς Δίππης (γ) εὔρον τὰς Καναρίας νήσους,
 αἱ ὅποια ὠνομάζοντο παρὰ τῶν ἀρχαίων νῆσοι
 τῶν Μακάρων, καὶ αἱ ὅποια ἐξηλείφθησαν τελείως
 τῆς μνήμης τῶν ἀνθρώπων πολλὰς αἰῶνας. Μετ' ἧ
 πολὺ οἱ Γάλλοι ἤρχισαν γὰ μετέρχωνται εἰς τὴν
 Ἀφρικὴν τῶν Μαύρων τὸ ἐμπόριον, ἐξ ἧ ἐσυστήθη
 ἐμπορικὴ τις ἐταιρεία, ἣτις ἀναμφιβόλως λογίζε-

(α) Matan. (β) Herrera Dec. III. καὶ IV. (γ)
 Dippe.

ται μεταξύ τῶν πρώτων· διελύθη ὅμως μετ' ἄλιγον ἐξ αἰτίας τῶν ἐγχωρίων ἀνησυχιῶν.

33.

Οἱ Γάλλοι ἐγνώρισαν πολλά ἀργά, ὅσα ἀγαθὰ προέρχονται ἀπὸ τὴν πραγματείαν, ἐπειδὴ ἀλλέως δὲν ἤθελαν ἀφήσει τὰς Βενετὰς, τὰς Πορτογάλους, τὰς Ἀγγλους, καὶ τὰς Βελγίους ἢ ἀπολαμβάνωσι τόσους χρόνους τηλικῶτον πολύτιμον θησαυρόν.

Ἐτεὶ 1535 ἔλαβαν τὴν ἄδειαν νὰ πλεύσωσι πρὸς τὴν Τυρκίαν μετὰ πλοῖα τῆς ἰδίας τῶν σημαίας. Στρατηγούμενοι ἀπὸ τὸν Ἰάκωβον Καρτίερρον ἐκυρίευσαν τὴν Κανάδαν. 1598 Εἰρηνικός ὁ τέταρτος διὰ τῆ περιφῆμε διαγράμματος τῶν Ναμνητῶν (α) ἠσύχασε τὸ βασίλειόν τε· μετὰ τὴν ἐνδοξον εἰρήνην τὴν ἐν Βαρβίναϊς (β) γενομένην ἐσύσθησε τὰ Γαλλικὰ μεταξεργεῖα, καὶ εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν διώρισε νὰ φυτεύωσι σηκομορρέας, νὰ τρέφωσι κικέλια, καὶ νὰ διδαχθῶσιν οἱ ὑπήκοοί τε, πῶς νὰ τὰ περιποιῶνται, καὶ νὰ ἐργάζωνται τὸ μετὰξι· ἠγωνίσθη πρὸς τέτοις νὰ κάμη τὰς ποταμὸς πλεύσιμας, νὰ τὰς συνάψῃ μετὰ διώρυγας, νὰ κατασκευάσῃ εὐρυχώρους λεωφόρους, διὰ νὰ εὐκολύνῃ τὴν πραγματείαν μετὰ ὅλα ταῦτα τὰ βοηθητικὰ μέσα· ἐπομένως

(α) Nantes. (β) Vervins.

διὰ τῶν φρονίμων συμβεβλῶν τῆ ἀληθῶς ἀξιωτάτῃ
 Σέλνυος (Souilly), καὶ τῶν ἰδίων τε παρακινήσεων ἐσυ-
 σήθησαν διάφορα ἐργασήρια ῥέχων, ἰσῶν, πολυ-
 τίμων ταπήτων, χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν ὑφασμάτων,
 καὶ διάφορα καθρεπτεργεῖα. Ἐκτοτε ἐτάχθησαν εἰς τὴν
 καλλίστην τάξιν τὰ κοινὰ εἰσοδήματα, καὶ ἠλαττώ-
 θησαν ὅλα τὰ βάρη τῶν ὑπηκόων, τὰ περιττὰ
 στρατεύματα ἀπελύθησαν, ἐχαρίσθησαν εἰς τὸν λα-
 οὺν εἴκοσι μυριάδια τῶν δοσιμάτων τε, ἐξηλείφθη-
 σαν ὅλαι αἱ περιτταὶ δαπάναι, καὶ τέλος ἡ πραγ-
 ματεία, αἱ τέχναι, καὶ διάφοροι ἄλλαι ὠφέλιμοι μα-
 θήσεις εἰσήχθησαν, καὶ ἔλαμψαν, καὶ ἐτιμήθησαν.

34.

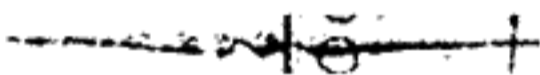
Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν οἱ Ἀγγλοὶ ἐφάνησαν
 φιλεμπορώτεροι, καὶ προσεκτικώτεροι εἰς τὴν φιλο-
 κέρδειαν, παρ' ὅ,τι ἦσαν εἰς τὰς παρελθόντας χρό-
 νους. Διὰ μέσθ' τῶν βαμβακοχειρουργημάτων καί τι-
 νος καλῶς κυβερνημένης πραγματείας, εἶδον ἑαυ-
 τὰς ἱκανὰς, ὡς καὶ ἐπιθυμήσωσι τὴν κυριότητα τῆς
 θαλάσσης· ἐπραγματεύοντο δὲ μετὰ τῶν Μακάρων
 νήσους, καὶ ἔτει 1553 εὗρήκασιν τὸν ἀρκτικὸν ἀνα-
 τολικὸν περίπλευρον περὶ τὴν Νορβηγίαν εἰς τὴν
 λευκὴν θαλάσσαν, καὶ ἤραξαν πλησίον εἰς τὸν Ἀρ-
 χάγγελον μετὰ πολλὰς καὶ μεγάλας κακοπαθείας·
 διὰ δὲ τῆ ποταμῆ Ρ'ᾶ (α.) ἤνοιξαν εἰς τὰς Ῥώσ.

σας τὸ ἐμπόριον μὲ τὴν Περσίαν, καὶ διὰ τῶν συμβολαίων, τὰ ὅποια ἔγειναν εὐθὺς ἔπειτα μὲ αὐτὰς, ἀπέκτησαν νέα πλέθη. Ὄταν ἡ βασιλὶς Εὐλιόσάβητ διεδέχθη τὴν βασιλείαν κατὰ τὸ 1558: ἔλαβεν ὑπὸ τὴν προσοχίαν τῆς ὅλης τῆς πραγματείας, εἰσήνε νέας τέχνας εἰς τὸ βασίλειόν της, χειρουργήματα, καὶ ἐργαστήρια, ἐξωλόθρευσε τὸν ἀκατάμαχτον φόρον τῶν Ἰσπανῶν, κατώρθωσε διά τινος ἐξαιρέτης πολιτικῆς νὰ ὑποτάξῃ διαφόρους χώρας τῶν ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν, ἐπρόσβαξε νὰ ζητηθῇ εἰς τὰ ἀρκτικά μέρη διέξοδος πρὸς τὰς ἀνατολικὰς Ἰνδίας, καθοπλίσασα διὰ τῆτο καὶ μόνον τὸ τέλος μεγάλον τινὰ φόρον. Ἐν γένει μετεχειρίσθη ὅλην τὴν θαυμασιωτέραν καὶ ἐπιτηδειοτέραν τρόπον πρὸς ταχυτέραν ἐπίδοσιν τῆς ἐμπορίας καὶ τῆς ναυτικῆς.

35.

Κατὰ τὸ 1585 ἔτος ἀνέβη εἰς τὸν Περσικὸν θρόνον ὁ μέγας Σιάχ Αἴβας. Εὐθὺς, ὅτε ἔγεινε βασιλεὺς, ἐθεώρησε τὴν πραγματείαν ὡς ἀξιόλογόν τι ὑποκείμενον τῆς προσοχῆς τῆς. Ἀφ' ἧς ἔδωκεν εἰς τὴν Ἀρμενίαν προάσειόν τι τῆς Ἰσφαχάν διὰ παντοτεινὴν αὐτῶν κατοικίαν, ἐπροσπάθησε κατὰ τῆτον τὸν τρόπον νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς αὐτὰς καὶ τὴν ἀγάπην τῆς πραγματείας. Πρὸς τῆτο τὸ τέλος τῆς κατέπεισε νὰ μετακομίζωσι σακκία περιέχοντα μεταξύ μὲ

τὰς ὀμηλυσίας (α) εἰς ξένου τύπου, καὶ πληρό-
 νοντες τὴν ἤδη πρότερον διωρισμένην τιμὴν τῆς εἰς τὴν
 ἐπιστροφῆν των, νὰ κρατῶσι τὸ κέρδος αὐτοὶ μό-
 νοι, χωρὶς νὰ τὸ μοιράζωσι μὲ τὴν Πέρσας. Τὰ ἐ-
 πόμεινα τῶν διατάξεων τῶν ἐπλήρωσαν τὴν ἐφε-
 τὴν σκοπὸν τῆς μεγάλης τῆς Μονάρχου. Οἱ Ἀρμέ-
 νιοι γενόμενοι πραγματευταὶ, μετέφερον τὰ φορ-
 τία τῆς Ἀνατολῆς εἰς τὴν Δύσιν, καὶ ἡ Δύσις ἀμοι-
 βαίως ἔφερε τὸν εὐλισμὸν τῆς Ἀνατολῆς, καὶ ἔτι
 ἔπαυσεν ἔκτοτε ὁ ῥηθεὶς μονάρχου τῆς νὰ φροντίζῃ
 πλέον διὰ τὰς περαιτέρω προόδους τῆς πραγματείας.

(α) Καρσάνια.